

שלושת ה"שושבינין" – מחורבן לבניין

עיון בפרשת השבוע על פי ה"פרי צדיק"

1. איכה רבה א', א'

איכה ישיבה שלשה נתנבאו בלשון איכה משה ישעיה וירמיה משה אמר (דברים א') איכה אישא לבדי וגו' ישעיה אמר (ישעיה א') איכה היתה לזונה ירמיה אמר איכה ישיבה בדד א"ר לוי משל למטרונה שהיו לה שלשה שושבינין אחד ראה אותה בשלותה ואחד ראה אותה בפחזותה ואחד ראה אותה בניוולה כך משה ראה את ישראל בכבודם ושלותם ואמר איכה אישא לבדי וירמיה אמר איכה היתה לזונה ירמיה ראה אותם בניוולם ואמר איכה ישיבה.

2. פרי צדיק דברים ט'

הנה פרשת דברים קורין תמיד קודם ט' באב הענין הוא על פי מה שאיתא במדרש (ריש איכה רבתי) ג' נתנבאו בלשון איכה וכו' ... והנה כאן במדרש הנ"ל שמשל משה ישעיה וירמיה לג' שושבינין כונתו שכולם היו מקרבין את ישראל לאביהן שבשמים. ואמר במדרש משה ראה אותם בכבודם ובשלותם ואמר איכה אישא לבדי וכו'. היינו שקירב את ישראל לאביהם שבשמים בזה שאמר להם ה' אלהיכם הרבה אתכם והנכם היום ככוכבי השמים לרוב שהיה מגדיל אותם שהם גדולים ככוכבים כענין שנאמר ומצדיקי הרבים ככוכבים ועל דרך שאמרו (מגילה ט"ז). כשהן עולין עולין עד לכוכבים. ואף שהם אמרו זאת בכונתם בעניני עולם הזה אבל באמת מה שנמשלו ישראל לכוכבים הכונה שהם גבוהים במעלה ובמדרגה ככוכבים. ואמר להם משה רבינו ע"ה כיון שאתם גדולים במעלה כל כך צריכים אתם לראות שלא תשפילו עצמכם ולא תפלו חס ושלוש ממדרגתכם וקרבתן השושבין זה באופן זה. ישעיה ראה אותם בפחזותם והיה כונתו לקרבן להשם יתברך בתוכחתו באמרו איכה היתה לזונה קריה נאמנה. היינו גם כן כיון שהייתם גדולים במעלה כל כך איך נפלתם משמים ארץ להיות גרוע כל כך לכן הטיבו מעלליכם ולא תגרמו להעניש חס ושלוש. וירמיה ראה אותם בניוולם, היינו אחר שכבר נענשו ואמר איכה ישיבה בדד היה כונתו לקרבן על ידי זה לאביהם שבשמים על דרך שנאמר וממכותיך ארפאך שעל ידי הפורעניות ישומו על לב לשוב בתשובה ויתקרבו על ידי זה לאביהן שבשמים וכמו שבאמת נולד תיכף משיח אחר החרבן (כמ"ש ירוש' ברכות ואיכה רבתי פ"א) והיינו שקרבן להשם יתברך באופן זה וכמו שאמרו (מ"ד איכה ה') טובה מגילות

קינות לישראל מארבעים שנה שנתנבא עליהם ירמיה. ולזה קורין בשבת זה פרשת דברים שיש בו תוכחתו של משה רבינו ע"ה שאמר איכה אישא ובהפטורה חזון ישעיה שאמר איכה היתה ואחר כך בט' באב איכה ישיבה שאמר ירמיה שכולם נקראו שושבינין, היינו שכולם קרבו ישראל לאביהם שבשמים: ובשבת זה הקודם יוכלו להתקרב בכל הג' אופנים שבשבת יש התגלות עתיקא, היינו שקשורים בשורש והם ככוכבי השמים והוא כנגד תוכחות משה רבינו ע"ה. וברישי תנא דבי אליהו נדרש על שבת הפסוק ואל זה אביט אל עני ונכה רוח ותרד על דברי עני נגד בניוולם שהם בבחינת עני על ידי הפורעניות ונכה רוח שבשבת נעשה הישראל נכה רוח על ידי שחושב כל מה שעבר עליו בכל ימי המעשה מה שעשה נגד רצונו יתברך שמו. ושבת זמן תשובה וכמו שנאמר טוב להודות לה' ואמרו בפרקי דר' אליעזר כמה דכתיב ומודה ועוזב ירוחם ואפילו עובר עבודה זרה כאנוש מוחלין לו (שבת קי"ח ע"ב) והוא כנגד תוכחות ירמיה. ותרד על דברי, היינו שכל אחד הוא בבחינת תלמיד חכם שזוכה לתורה שבעל פה וכמו שאמר (ב"מ ל"ג ע"ב) החרדים על דברו אלו תלמידי חכמים וכו' ותורה שבעל פה הוא מטלא דעתיקא וזהו גם כן כנגד ככוכבי השמים. וכן נדרש בזוהר הקדוש (ח"ב פ"ט) הפסוק ביום הניח ה' לך מעצבך ומרגוזך ומן העבודה קשה על יום השבת כיון דכתוב ביום הניח ולא בהניח. ופירוש מעצבך מה שעצב על העבר ומרגוזך מרוגז היצר הרע על העתיד שבשבת זוכה כל אחד מישראל להנצל מקטרוג היצר הרע כמו שאמרו במכילתא ושומר ידו מעשות כל רע שהוא משומר מן העבירה ובפרי עץ חיים איתא שניצול מקטרוג היצר הרע וזה כנגד תוכחות ישעיה שראה אותם בפחזותם. ומן העבודה קשה שבשבת יש לישראל נייחא בלב אף שהוא עוד בתוך העבודה קשה במה שמכיר אז שהכל מהשם יתברך והוא צופה רק לטובה וכמו שנאמר וממכותיך ארפאך שהמכה בעצמה הוא לרפואה. ומשום הכי קורין התוכחות של הג' שושבינין ביחד בשבת של משה וישעיה ואחר כך של ירמיה כדי שנתקרב על ידי כולם לאבינו שבשמים ונזכה על ידי זה ללידת המשיח כנ"ל ויהיה הגאולה במהרה בימינו אמן כן יהיה רצון:

3. עין אי"ה ברכות א', א', כ"ד

א"ר לוי בר חמא א"ר שב"ל, לעולם ירגיז אדם יצה"ט על יצה"ר, נצחו מוטב, ואם לאו יעסוק בתורה, ניצחו מוטב ואם לאו יקרא ק"ש, אי אויל מוטב וא"ל יזכיר לו יום המיתה כו'. הכוחות שבאדם הטובים והרעים, תכליתם להשתמש בהם בדרך הטובה, ע"כ כוחות הרעים שמצד היצה"ר אין זה עצה טובה להחלישם ולמעטם, כי לפעמים יהיו נצרכים לתכלית טוב ולא יוכל להנות מטובם. ע"כ הטוב שבהזכרות הוא שיהיו הכוחות כולם במילואם וטובם, רק שהכוחות הטובים יהיו השליטים בנפש והרעים יהיו כפופים תחת ידם. כי באמת גם הרעות טובות הנה, בשמרם את גבולם. והנה מצד טבע האדם הכוחות הרעים המה נעורים ומוכנים לפעולה יותר מהכוחות הטובים. ע"כ ירגיז אדם יצה"ט לעורר הכוחות הטובים שיהיו מוכנים לפעולה ושליטים על הכוחות הרעים. וכ"ז יתכן באדם שההרגש המוסרי יפה בו, ומרגיש מעצמו כל הדרכים הטובים. אבל מי שנפשו לא נטהרה כ"כ, אינו מרגיש יופי הדרכים הטובים, עד שיקבלם מהתורה והלי-מוד, ע"כ יעסוק בתורה, פירוש בתורת אותם הדרכים הטובים שצריך להגבירם בנפשו. דעל עסק התורה בכללה א"צ לאזהרה זו, שהוא מזהר ועומד ע"ז. והנה ע"י הידיעה יקנה כח ההתעוררות לכסוף אל הדרכים הטובים. אבל אם נפשו עופלה כ"כ, שאין הידיעה מספקת לעורר כוחות הטובים שבנפשו, אז צריך לעורר את כח ההרגש, שהוא עושה בנפש רושם יותר מן הידיעה. וכבר ביארתי במקום אחר בעה"י, ויתבאר בס"ד במאמרי, "תדע שהרי אדם קורא ק"ש שחרית וערבית וערב אחד לא קרא דומה לו כמי שלא קרא ק"ש מעולם", שסגולת ק"ש היא לעורר את ההרגש הטוב, שהוא מוסיף אומץ להשכל הטוב. וכל אלה הרכים יכוננו רק להחזיק את הכוחות הטובים, אבל לא להחליש שום כח מכוחות הנפש. אלא שאם עכ"פ לא אויל, אז ההכרח להשתמש במדה שהיא מחלשת את הכוחות הרעים, הבאים לעבור גבולם ע"י התגברות הדמיון הכוזב לחבב הנאות העוה"ז יותר מהראוי, ע"כ יזכיר לו יום המיתה, אבל אם אפשר להשתמש באופן המחזק את הכוחות הטובים, היא עצה יותר הגונה מהדרך שהיא להחליש הכוחות הרעים, כי בהחלש כוחות הנפש לא ימנע שיהי' זה הפסד גם לדברים הטובים.